शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

स्वाध्याय

(Assignments)

(सूचना : विविध विषयांचे स्वाध्याय प्रश्न पुढे दिलेले आहेत त्यानुसार विद्यार्थ्यांनी आपण निवडलेल्या विषयांचे स्वाध्याय तयार करून दिलेल्या सूचनेनुसार जमा करावेत.)

बी. कॉम. भाग — २

(सत्र — ३)

ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२६

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
बी. कॉम. भाग — २ सत्र — ३ स्वाध्याय प्रश्न
ऑक्टो./नोव्हें. २०२६

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले अभिनंदन आणि स्वागत! **शैक्षणिक वर्ष २०२५ — २६ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार बी. कॉम. भाग २ चा अभ्यासक्रम सुधारित करण्यात आला आहे.** बी. कॉम. भाग २ सत्र ३ साठीचे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या **अभ्यासकेंद्राकडे** जमा करणे आवश्यक आहे. **दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालय शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे स्वाध्याय स्विकारले जाणार नाहीत.**

नियम :

1. निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे सत्र ३ साठी स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहे. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद/A4 size paper वापरावा.

2. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरुपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरुपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करुन वापरावे)

3. लिहून पुर्ण केलेले सर्व सहा पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्सास केंद्रावर स्वत: पोच करावे किंवा पोस्टाद्वारे/कुरिअरद्वारे पाठवावेत. (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या https://sukapps.unishivaji.ac.in/online_portal/#SubMenu या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.)
4. एकदा स्वाध्याय जमा केल्यानंतर व त्यांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर तेच स्वाध्याय परत जमा करता येणार नाही व **संबंधित सत्राचे स्वाध्याय जमा केले नाही तर ते पुन्हा जमा करता येत नाही.** स्वाध्याय गुणांचे पुनर्मुल्यांकन व फेरतपासणी केली जाणार नाही.

5. **विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्वाध्याय उत्तरपत्रिका हॉलतिकीट प्राप्त झालेनंतर तातडीने आपल्या अभ्यासकेंद्रावर जमा कराव्यात.**

6. जे विद्यार्थी स्वाध्याय दिलेल्या वेळेत जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत. याबाबत दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.
7. विद्यार्थ्याने जर स्वाध्याय जमा केले असतील व तो त्या संबंधित विषयामध्ये अनुत्तीर्ण झाला असेल तर त्याला फ्रेश स्वाध्याय जमा करता येणार नाही. तो लेखी परीक्षेला पुन्हा बसू शकतो, स्वाध्यायाचे पूर्वीचेच गुण विचारात घेतले जातील.
8. बी.कॉम. भाग— २ चा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२५—२०२६ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अन्वये सुधारित करण्यात आलेला आहे. त्यामुळे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करताना विद्यार्थ्यांनी आपल्या विषयाच्या सुधारित अभ्यासक्रमाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करावे. सदरचा अभ्यासक्रम https://www.unishivaji.ac.in/bos/commercelist.asp या विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

विशेष सुचना

अ) दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्रांचे आयोजन केले जाते तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्कसत्र, परीक्षा, वेळापत्रक, हॉल तिकीट इ. बाबत माहिती घ्यावी तसेच वेळोवेळी संकेस्थळाला भेट देवून अद्यावत माहिती जाणून घ्यावी.

ब) आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयं अध्ययन साहित्य घेणे, सुधारित अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.

क) आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यास केंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यास केंद्रावर स्वाध्याय जमा केलेस सदरचे स्वाध्याय गुण मिळणार नाहीत.

अभ्यासक्रमाचे नांव : बी. कॉम. भाग — २

सत्र : तीन

विषय : .....

परीक्षा बैठक क्रमांक :

.....

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ

1. अभ्यास केंद्राचे नांव : _____

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नांव : _____

3. पूर्ण पत्ता : _____

   _____

   _____ पिन कोड नं.: _____

4. परीक्षा बैठक क्रमांक : _____

5. पी.आर.एन. नंबर : _____

6. अभ्यसक्रमाचे नांव : _____ सत्र : _____

7. पेपरचे नांव : _____

8. पेपर क्रमांक : _____

9. सबजेक्ट कोड : _____

10. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : _____

11. विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी : _____

12. मिळालेले गुण : _____

परीक्षकांची सही : _____

B.Com. Part II Sem III (60:40 Pattern Syllabus) Assignment Questions
October/ November 2026
बी. कॉम. भाग २ सत्र ३ (६०:४० स्वरूपाचा अभ्यासक्रम)
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२६
All Questions are Compulsory
सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(If the subject is Accountancy, Assignment will be as follows)
DSC(A)-III Accountancy Paper III Corporate Accounting Paper – I
(Major Paper-III)

Semester - III

1. A company offers 25,000 shares of Rs.100 each to the public. The money payable on shares is as follows: Rs.20 on Application Rs.30 on Allotment Rs.50 on First & Final Call A company received applications for full 30,000 shares. Applicants for 22,080 shares pay the application money in cash, while the rest pay that money through stockinvests. The shares are allotted on the pro-rata basis. All allottees pay the allotment and final call moneys on due dates. Pass the necessary journal entries and Ledger Accounts
2. Nandguru Co. Ltd. is providing you the following information for the financial year 2022-23.
   1. 5850 Equity Shares of `R.s. 100 each.
   2. 450 9% Preference shares of R.s. `1000 each.
   3. 180 11% Debentures of ` R.s. 2000 each.
   4. Bank loan R.s. ` 9,00,000 taken for business expansion. Interest is payable @ 12% annually.
   5. Net Sales R.s. ` 38,11,500 6. Operating Expenses R.s. ` 31,88,700 7. Rate of tax is 50%
   8. Transfer to Reserve as per policy of the company ` R.s. 21,600 per year.
   9. Normal Rate of Return in the industry is 15%.

   It is the request of the company to you to calculate value of each equity share by capitalization method.

……

B.Com. II: DSC(A)-IV Accountancy Paper IV
Accounting for consignment, Joint Venture and Department Accounts
Paper – IV (Major Paper-IV)

Semester - III

1. List of Accounting Standards in India.

2. On 1st January 2025, Rujul & Co. of Kolhapur consigned 100 cases of dry milk to Mayank & Co. of Mumbai. The goods were charged at a Proforma invoice value of Rs.10,000 including a profit of 25% on cost. On the same date the consignor paid Rs. 600 for freight and insurance. On 1st July 2025, the consignee paid clearing charges Rs.1,000, carriage Rs.200. On 1st August 2025 consignee sold 80 cases for Rs.10,500 and sent a remittance for the balance due

to the consignor after deducting commission at the rate of 5% on gross sale proceeds.

Prepare consignment account and Mayank & Co. account in the books of Rujul& Co.

……

B.Com. II: DSC(C)-III Business Studies Paper- III
Fundamentals of Entrepreneurship (Minor Paper-I)

Semester – III

1. Explain the challenges faced by entrepreneurs in the modern era.

2. Theory of Entrepreneurship Explained

……

बी. कॉम. भाग – 2 उद्योजकतेची मुलतत्त्वे पेपर 1

सत्र – 3

१. आधुनिक युगातील उद्योजका पुढील आव्हाने स्पष्ट करा

२. उद्योजेकेतेचे सिद्धांत स्पष्ट करा

……

B.Com. II: SEC(A/E/F)-III Computerized Accounting - I

Semester - III

1. Explain Various advantages of Computerized accounting

Or

2. Explain in brief the benefits derived by a business firm by computerizing the accounting function

.....

B.Com. II: Hotel Accounting

Semester - III

1. Discuss the nature of Sevices provided by the hotels

Or

2. Explain the treatment of staff meals, Promotional Meals and Wastages in sHotel

.....

B.Com. II: English for Business Communication Paper - III

Semester - III

1. You are the owner of wall and floor tiles showroom. Develop a correspondence between you and Feel-well Tiles Company Pvt. Ltd. including the letters of enquiry, reply to enquiry, order and reply to order.

Or

1. How many types of posts have been advertised?

B.Com. II: IKS(A/E/F) Evolution of Accounting in India

Semester - III

1. Explain in detail the Evolution of Accounting in India

or

1. What are the main differences between traditional and modern audit practices in India

---

B.Com. Part II Sem. III OE – III Education and Citizenship (Part II)

Semester - III

१) नागरी मूल्यांचे स्वरुप वर्णन करा.

किंवा

१) लोकशाही नागररकत्वाची वैणशष्टये स्पष्ट करा.

1) Explain the meaning and nature of Civic Values

OR

1) Explain the Features of Democratic Citizenship.

(If the subject is Business Studies, Assignment will be as follows)

B.Com. II: DSC(C)-III Business Studies Paper- III

Fundamentals of Entrepreneurship (Major Paper-III)

Semester – III

(Any two out of three)

1. Define entrepreneur and explain the types of Entrepreneur.

2. Explain the role of the service sector in the national economy.

……

बी. कॉम. भाग – 2 उद्योजकतेची मुलतत्त्वे पेपर 1

सत्र – 3

(तीनपैकी दोन)

१. उद्योजक म्हणजे काय ? उद्योजकाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा .

२. राष्टीय अर्थव्यवस्थेत सेवा क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा

.....

B.Com. II: DSC(C)-IV Business Studies Paper- IV
Basics in Business Management (Major Paper-IV)

Semester - III

(Any two out of three)

1. Explain the Principles of Feyol?

2. Define the Communication?, Explain the process of the communication

.....

बी. कॉम. भाग – 2 व्यवसाय व्यवस्थापनाची मुलतत्वे

(तीनपैकी दोन)

१. फेयॉल यांची तत्वे स्पष्ट करा

2. संदेशवहना ची व्याख्या द्या आणि प्रीक्रिया स्पष्ट करा

.....

DSC(A)-III Accountancy Paper III Corporate Accounting Paper – I
(Minor Paper-I)

Semester - III

(Any two out of three)

1. On 10 January 2016, a company offers 8,000 shares of Rs.10 each.
Applications are received for full 8,000 shares. Money is payable is as follows:
On Application Rs.3
On Allotment Rs.2
On first call Rs.3
On final call Rs.2
The shares were duly allotted, calls made and money realized.
You are required to pass the necessary journal entries.

2. Aarati Ltd. presented the following Balance Sheet as on 31st March 2025:

Liabilities `	Amount	` Assets	Amount
9000 Equity Shares of 100 each	900000	Land & Building	540000
Profit & Loss A/c	810000	Plant & Machinery	1080000
Capital Reserve	270000	Investment in Equity shares	450000
General Reserve	324000	Stock	270000
8% Debentures	396000	Sundry Debtors	432000
Sundry Creditors	450000	Bank Balance	378000
	3150000		3150000

Additional Information:

(a) Land and Building and Plant and Machinery were revalued at 150% and 120%, respectively.

(b) The value of the equity shares purchased by the company is fallen down by 20% in the market.

(c) Stock is valued at ` 360000 and Debtors subject to a deduction @ 5% for bad debts.

(d) Manager's Remuneration `14400 is payable.

Ascertain the Intrinsic Value of Equity shares

……

B.Com. II: SEC(C)-III Business Plan and Project report

Semester - III

1. Explain the types of business plans.

Or

1. What is a business project report? Explain its importance.

1. व्यवसाय योजनेचे प्रकार स्पष्ट करा

किंवा

1. व्यवसाय प्रकल्प अहवाल म्हणजे काय त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

B.Com. II: VSC(C)-I Critical Thinking

Semester - III

1. Explain the types of errors in argumentation

Or

1. Explain how critical thinking skills are developed.

१. युक्तिवादाच्या चुकांचे प्रकार स्पष्ट करा

किंवा

१. टीकात्मक विचाराच्या कौशल्याचा विकास कसा होतो हे स्पष्ट करा

……..

B.Com. II: English for Business Communication Paper - III

Semester - III

1. You are the owner of wall and floor tiles showroom. Develop a correspondence between you and Feel-well Tiles Company Pvt. Ltd. including the letters of enquiry, reply to enquiry, order and reply to order.

Or

1. How many types of posts have been advertised?

……..

B.Com. II: IKS(C) Indian Ancient Business

Semester - III

1. Explain the history and traditional significance of earthenware (pottery) in ancient India.

Or

1. Explain the contribution of livestock in India since ancient times.

……

बी. कॉम. भाग – 2 प्राचीन भारतातील व्यवसाय

१. प्राचीन भारतातील मातीची भांडी इतिहास आणि पारंपारिक महत्व स्पष्ट करा

किंवा

१. प्राचीन काळापासून भारतातील पशुधनाचे योगदान स्पष्ट करा

……..

B.Com. Part II Sem. III OE – III Education and Citizenship (Part II)

Semester - III

१) नागरिकत्वाच्या मूल्यांचा अर्थ व स्वरुप स्पष्ट करा.

किंवा

१) लोकशाही नागरिकत्वाची वैशिष्टये वर्णन करा.

1) Explain the meaning and nature of Civic Values

OR

1) Elaborate the features of Democratic Citizenship.